

Wonderlijke Wandelroute

Wonderlijke Wandelroute

De Wonderlijke Wandelroute is een wandeling langs de mooiste plekjes en attracties van de Efteling. Tijdens de wandeling wordt u helemaal op de hoogte gebracht van de wetenswaardigheden van de Efteling, maar ook over haar geschiedenis. Daarnaast leidt de wandeling u langs diverse horecalocaties. U heeft dus alle gelegenheid om tijdens de wandeling af en toe te pauzeren voor een kopje koffie, een lunch of diner.

Deze Wonderlijke Wandelroute duurt ongeveer drie uur, maar u kunt er ook de hele dag over doen. Dit is afhankelijk van uw tempo en het aantal attracties dat u bezoekt.

De route begint direct bij de Efteling Hoofdentree. Vervolgens staat beschreven hoe u het beste kunt lopen om optimaal van de Wonderlijke Wereld van de Efteling te genieten.

Veel plezier tijdens deze wandeling!

HUIS VAN DE VIJF ZINTUIGEN

Het Huis van de Vijf Zintuigen (het hoofdentreegebouw) opende in 1996 haar deuren. Voor de rieten kap zijn speciaal 800 bomen gekweekt. De hoogte van het dak is 43 meter en de oppervlakte is 4.500 m². Onder de kap broeden elk jaar onder andere bosuilen. In dit indrukwekkende gebouw bevinden zich de kassa's en de Gastenservice.

Het plein dat u na de controlepoortjes oploopt heet het **Dwarrelplein**. Van hieruit "dwarrelen" de bezoekers het park in. Hier zijn Mammoetboompjes (Sequoiadendrons) geplant, die over een aantal jaren statige bomen zullen zijn. Op dit plein heeft u mooi uitzicht op de attractie **Fata Morgana**, die u later op de route kunt bezoeken.

Steek nu de treinrails over. U komt op de **Pardoes Promenade**. Als u verder over de promenade loopt, kijkt u dan eens goed om u heen naar de waterpartijen met graskarpers en het groen waar elk seizoen andere bloemen te zien zijn, zoals tulpen, narcissen en andere soorten. Natuurlijk komt u hier op deze promenade Pardoes (de gastheer van de Efteling) tegen, hij staat op een prachtige zonnewijzer en op sommige tijden kunt u hem ook op de promenade ontmoeten en begroeten. Hoe Pardoes in de Efteling verzeild raakte, leest u hier:

"Ver, ver weg... tussen de sterren op een geheime plek in het heelal, ligt de planeet Symbolica. Op deze planeet woonde Pardoes, de Tovernar. Elke dag kreeg hij les van zijn leermeester, de Grootmagister en leerde hij ijverig uit het grote boek der kennis 'Het Boek der Zeven Waarheden'. Op een dag was het zover. Pardoes slaagde met glans voor de proeve van bekwaamheid die de Grootmagister hem afnam. Als beloning werd Pardoes aangesteld als bewaker van de fantasie en naar de Efteling getwinkeld. Sindsdien kennen we Pardoes als gastheer van de Efteling waar hij de bezoekers verwelkomt en rondleidt in een 'Wereld vol Wonderen'.

Aan het eind van de Pardoes Promenade ziet u een plein: de Efteling Brink. Via dit plein verdelen de bezoekers zich over de vier rijken: Marerijk, Reizenrijk, Ruigrijk en Anderrijk.

MARERIJK

Zodra u op de Brink bent, vervolgt u uw weg over het eerste bruggetje aan de linkerkant. Op een gegeven moment ziet u aan uw rechterhand de Dioramahal die u later zult bezoeken. Een stukje verder vindt u aan de linkerkant de Heksenpoort. Deze poort geeft toegang tot het Sprookjesbos.

Het **Sprookjesbos** was de eerste attractie van de Efteling. Anton Pieck heeft het in de beginjaren ontworpen. Peter Reijnders heeft de technische realisatie voor zijn rekening genomen. In de loop der tijd is er een breed assortiment van kruidachtige gewassen en struiken geplant waardoor het Sprookjesbos steeds spannender en verrassender is geworden. Er wonen veel vogels in dit bos, onder andere de boomklever, het goudhaantje, de bonte specht, de zanglijster en zelfs een ijsvogeltje! Ook kunt u er groene en bruine kikkers, kleine watersalamanders en gewone padden tegenkomen.

Zodra u het klinkerpad bewandelt, ziet u het kasteel van **Doornroosje**. Dit kasteel is in 1952 gebouwd. U kunt 'door' het kasteel lopen (linker poortje). Als u de trappen liever niet beklimt, kunt u ook via de rechterpoort om het kasteel heen lopen. Vervolgens komt u terecht in **Het kabouterdorp** (1952). In 1980 is een nieuw deel van Het kabouterdorp geopend door Anton Pieck en Martine Bijl. Na Het kabouterdorp vervolgt u de weg naar **Langnek** (1952). Hij vertelt het sprookje van De zes dienaren. Op dit pleintje komt u ook één van de **Holle Bolle Gijsen** tegen. In 1959 kreeg de eerste Holle Bolle Gijs een plaatsje in de Efteling op het Anton Pieckplein. Deze **Holle Bolle Gijs** bestaat dit jaar dus **50 jaar!** Deze kindvriendelijke papierverslindende schrokops zijn erg populair. In de Efteling komen elf verschillende Holle Bolle Gijsen voor. U vervolgt uw weg rechtdoor, het heuveltje op, waar **Roodkapje** (1960) buiten wacht tot haar oma open doet...

U loopt door naar **De rode schoentjes** (1953) en **De Trollenkoning**. Deze koning heeft in 1988 een plekje in het Sprookjesbos gekregen en voorspelt uw toekomst. Hierna volgt u weer het klinkerpad. Aan uw linkerhand ziet u **De sprekende papegaai** (1952). Hierna volgen achtereenvolgens het sprookje van **Raponsje** (2001), **De kleine zeemeermin** (1970), **De draak** (1979) en **De wolf en de zeven geitjes** (1973). Let bij dit laatste sprookje ook eens op de bovenkant van het afdakje boven de wolf... Daarna vervolgt u de wandeling via **Hans en Grietje** (1955) naar de put van **Vrouw Holle** (1952) en haar huisje. Vanuit haar huisje laat ze het sinds 2006 sneeuwen door het beddengoed op te schudden.

Op het plein, het Herautenplein, waar u dan komt staat sinds 1956 **Ezeltje strek je**. Voor € 0,30 ontvangt u een gouden munt. In 1999 zijn in het kader van het jaarthema: 'Schatkamer van de Sprookjes' enkele nieuwe sprookjes op het plein gekomen zoals de aanvulling op **Ezeltje strek je: Tafeltje dek je, knuppel uit de zak** en het kasteel van **Sneeuwwitje**. In het eerste gedeelte van het kasteel ziet u de stiefmoeder van Sneeuwwitje zichzelf in de spiegel bewonderen. Vervolgens komt u in het oorspronkelijke gedeelte van het sprookje. In 1952 werd deze grot van Sneeuwwitje en de zeven dwergen gebouwd. Sinds dit jaar is ook **Assepoester** op het plein gekomen. U kunt nu zien waar ze woonde met haar vervelende stiefmoeder en stiefzussen. Vindt de prins zijn bruid uiteindelijk? En zal het muiltje haar passen?

Het Herautenplein is in 1961 bestraat met Maaskeitjes. Op het plein is in 1952 de fontein uit het sprookje **De Kikkerkoning** gebouwd en in hetzelfde jaar is **De magische klok** erbij gekomen. Hier wordt het verhaal van De magische klok en slimme Toon verteld. Op ditzelfde plein ligt **Opa Gijs** begraven, zijn honger is echter nog altijd niet gestild.

Vervolg de weg onder de poort door naar **De Indische waterlelies** (links). Voor het 15-jarig jubileum van de Efteling in 1966 is het sprookje van De Indische waterlelies gebouwd. Koningin Fabiola van België heeft het verhaal geschreven en is in 1967 het sprookje komen bekijken. De muziek die u binnen hoort is African Beat van Bert Kaempfert. Deze muziek staat ook op de Efteling-cd 'Wonderlijke Efteling Muziek'. Willy van der Steen heeft naar aanleiding van dit sprookje het Suske & Wiske album 'De Efteling Elfjes' geschreven.

Als u De Indische waterlelies weer verlaat, loopt u rechtdoor naar **Klein Duimpje** en later ziet u **Repelsteeltje**, die niet in de gaten heeft dat hij wordt afgeluisterd. Beide sprookjes zijn in 1998 gebouwd. Als u verder loopt, ziet u links het gebouw van **Het meisje met de zwavelstokjes** (2004). Als u rechtdoor loopt, ondervindt u een klein wonder. Dit is de enige plaats ter wereld waar de tulpen het hele seizoen bloeien. Ze komen zelfs meerdere malen per dag in bloei op de betoverende klanken van de fakir van het sprookje **De tuinman en de fakir**. De fakir is in 1958 met zijn vliegend tapijt de Efteling binnengevlogen en nooit meer weggegaan.

Daarna kunt u de weg vervolgen naar **De Chinese nachtegaal** (2000). Wanneer u in de vijver kijkt, aan de kant van De Chinese nachtegaal, dan zult u goudwindes en goudvissen zien. Aan de andere kant in de vijver vindt u koikarpers. Tegenover dit Oosterse sprookje, aan de andere kant van het rode klinkerpad, ziet u de Siertuin liggen. De Siertuin is in 1992 kleiner gemaakt en bestaat grotendeels uit groepen vaste planten met een waterloopje dat eindigt in de vijver. U kunt hier heerlijk uitrusten in het prieeltje. De trap is opgesierd met terracotta potten, waarin kruipplanten en buxussen gepland zijn. Hier staat ook het standbeeld van Tien Jaar Kindervreugde en een standbeeld ter ere van Anton Pieck, mr. R.J.T.H. van der Heijden en Peter Reijnders voor 40^e verjaardag, de oprichters van de Efteling.

Hierna loopt u het Sprookjesbos uit. Aan de rechterkant vindt u souvenirwinkel Marskramer. De Marskramer heeft dit jaar een complete metamorfose ondergaan. Zodra u de winkel binnenkomt, krijgt u het gevoel in een geschreven sprookjesboek te zijn beland. Zo leest u op de muren en deuren allerlei fragmenten uit verschillende sprookjes en bestaan de meubels uit stapels papier en boeken. Kortom het is een plek waar sprookjes ontstaan en uit het sprookjesboek van de Efteling tot leven komen!

Daarna steekt u het spoor over. Als u links aanhoudt loopt u langs restaurant het Witte Paard waar u van een heerlijke lunch kunt genieten. Aan de overkant ziet u de **St. Nicolaasplaets** (1974). Om daar te komen loopt u onder de poort door. Op dit plein bevindt zich één van de twee stations van de Stoomtrein.

Efteling Stoomtrein Maatschappij

In het stoomtreintje kunt u een rondrit maken door de Efteling. Het originele spoor is in 1968 gebouwd. Het spoor is 1.000 meter lang en heeft twee stations. De Efteling beschikt over vier authentieke stoomtreinen: Moortje 1907, Aagje 1911, Neefje 1914 en Trijntje 1991 (capaciteit is 400 personen per uur). De stoomtrein Neefje rijdt inmiddels niet meer en is aan het genieten van zijn welverdiende rust op het gazon voor het treinstationnetje. Als u wilt, kunt u hier op de trein stappen en wordt u het hele park rondgereden. Daarna kunt u de Wonderlijke Wandelroute weer vanaf dit punt vervolgen.

Steek het plein over richting **Droomvlucht** (1993). In deze attractie, voor groot en klein, maakt u een zweefvlucht door een wereld van dromen en sprookjes. Hier wonen elfjes en trollen. De muziek die u in Droomvlucht hoort is van Ruud Bos en is ook te koop in de souvenirwinkel Dromerijen. Deze winkel kunt u ook bezoeken zonder in de attractie Droomvlucht te gaan. Aan de linkerkant van Droomvlucht kunt u dan naar binnen. Tevens kunt u in de Gulden Gaarde een kopje koffie drinken. In de vijver bij Droomvlucht kunt u goudwindes en goudkarpers zien.

Op het plein is in 1996 **Villa Volta** gebouwd. De bewoner van dit huis is Hugo van den Loonsche Duynen, leider van een vroegere Bokkenrijdersbende. Hij heeft kostbare spullen uit kerken geplunderd. Als straf hiervoor heeft de mysterieuze vrouw, die boven op het huis staat, een vloek over zijn huis uitgesproken. Hierdoor zal Hugo nooit meer rust vinden.

Na Villa Volta loopt u rechtdoor, via de linkerweg, langs de kleine speeltuin richting het **Volk van Laaf**. Aan de linkerkant is de ingang van het Lavenlaar. Dit inmiddels beroemde volkje woont sinds 1990 in het park. Loop onder de boog door het Lavenlaar binnen. U komt binnen in het land waar water en vaste planten hun domein hebben. De Laven hebben gelet op bladvorm en kleur. Vooral varens en bladlilies sieren hier menig perkje in combinatie met solitaire sierheesters. Verder zijn er terracotta potten geplaatst met rustig gekleurde bloemen.

De route die wij u aanbevelen is als volgt:

Direct na de ingang gaat u links. Als u het pad volgt, komt u in het Kraamhuys waar Oermoeder Lot haar kinderen te eten geeft. In deze babykamer worden alle Laafjes geboren en verzorgd. Vervolg uw weg richting het poortje rechts voor u, maar schrik niet van wat u aan uw rechterhand ziet... Vervolgens gaat u via het linkerpaadje naar het Brouwhuys waar brouwer Lal het overheerlijke Lurkbier brouwt. Na deze Laafse brouwerij vervolgt u het pad langs het water, onder het poortje door, tot u bij het Lurk- en Limoenuys komt. Na het Lurk- en Limoenuys loopt u rechtdoor door het Zweefhuys (of er omheen) en ga dan links naar het Glijhuys waar de kinderen vrolijk kunnen glijden. Rechtdoor vindt u het Leerhuys en in het Bakkershuys worden de Lariekoeken gebakken. Neem ook nog een kijkje bij het Lachhuys en vergeet hier niet de trappen te betreden. Nu kunt u het Lavenlaar weer verlaten. Op de plaats waar dit volkje zijn dorpje bouwde, was vroeger de grote speeltuin. De Trapreintjes (1954) die hier vanaf het begin stonden, zijn verhuisd naar de Siervijver, waar u straks langs komt. Aan de rechterkant ziet u de souvenirwinkel Loetiek.

Ook zijn in de Loetiek alle Efteling-pins te bezichtigen en te verkrijgen. Het verzamelen van Efteling-pins startte in 2003 en is erg populair. De unieke pins met Efteling-figuren zijn zó kleurrijk, vrolijk en sprookjesachtig dat u ze het liefst allemaal tegelijk op uw favoriete shirt, jas of sleutelkoord wilt prikken. Inmiddels zijn er al hele verzamelclubs en ruilcircuits ontstaan rondom deze pins. In 2005 werd zelfs alweer de 100ste pin uitgebracht. De souvenirwinkel Loetiek bevindt zich op het **Anton Pieckplein**.

Anton Pieck heeft dit plein in 1954 ontworpen. Als eerste werden de waterpomp, de poppenkast (het kleine huisje achter de pomp waar nu geen poppenkastvoorstellingen meer worden gegeven) en de poorten aan de voorzijde gebouwd. In 1955 kwamen De stenen kip en De ganzenhoedster erbij. Dit meisje met ganzen onder haar arm, zorgt nog steeds voor veel waterplezier. Dit water is overigens schoon drinkwater. In 1956 werd het plein bestraat. In 1958 plaatste Anton Pieck ook de klok Zwaan kleef aan en in 1960 kwam De gekroonde eend die u nog steeds een gevuld eendenei schenkt. In 2003 heeft dit plein een renovatie gehad, die geheel in de traditie van de naamgever is uitgevoerd. Het plein met oude geveltjes lijkt op een Pieckprent die tot leven is gekomen. Vier nostalgische draai- en zweefmolens met hun lichtjes en authentieke muziek versterken de unieke sfeer op dit plein.

Op 1 april 2004 opende de Efteling officieel het **Efteling Museum** waar u de geschiedenis van 50 jaar Efteling terug kunt vinden met prachtige ontwerptekeningen van Anton Pieck, Ton van de Ven en andere ontwerpers. Het Efteling Museum heeft momenteel een tijdelijke expositie van Holle Bolle Gijs. In 1959 kwam Holle Bolle Gijs in de Efteling wonen. Zijn hongerige maag had nooit genoeg en steeds riep hij 'Papier hier!' Omdat hij netjes 'Dank u wel' zei, bleef het park heerlijk schoon. De geschiedenis van Holle Bolle Gijs wordt met deze feestelijke, tijdelijke expositie toegelicht. Dus na uw bezoek aan het Efteling Museum weet u alles over de Holle Bolle Gijzen. Verlaat het Efteling Museum en het Anton Pieckplein nu via de poorten aan de voorzijde. Voor u ligt het Carrousel Paleis.

Het **Carrousel Paleis** is in 1956 gebouwd. De Stoomcarrousel die u binnen aantreft, is uitgerust met een origineel Gavioli-orgel uit 1895. Dit is één van de vijf overgebleven orgels in de wereld van de hand van Gavioli. Het beeldhouwwerk is van de Vlaming De Vos. De vloer is authentiek en gebouwd in Victoriaanse stijl. In dit complex bevindt zich ook het **Diorama**. Deze driedimensionale miniatuurwereld is gebouwd naar tekeningen van Anton Pieck. De treintjes die over de treinbaan rijden zijn Fleissmann-treintjes. Deze miniatuurwereld werd in 2008 geheel gerenoveerd en er werd een aantal sprookjestaferelen toegevoegd. Kijk eens of u Anton Pieck zelf terug kunt vinden! In een andere hal van het Carrouselpaleis bevindt zich het **Waterorgel** (1966). De muziek van kermisklanten wordt hier aangepast aan diverse projecten. Deze muziek wordt mechanisch per band gespeeld

Ga nu weer naar buiten, naar het pleintje vóór het Carrousel Paleis. Als u met de rug naar het gebouw staat, loopt u via de rechter weg over het spoor richting 't Poffertje. Hier maken ze volgens oud recept de lekkerste poffertjes voor u klaar. Aan de rechterkant van 't Poffertje vindt u de Soete Inval, een snoepwinkeltje waar wel 85 verschillende soorten lekkernijen en een uitgebreid assortiment aan nostalgische snoep te vinden zijn!

Vervolg uw weg rechtdoor, u komt langs het grote grasveld de Speelweide. U loopt nu door een laan met vele platanen. Loop vervolgens door naar Carnaval Festival dat zich op het grote plein voor u bevindt. U bent aangekomen in het volgende rijk: Reizenrijk.

REIZENRIJK

Carnaval is een feest van gezelligheid en gekkigheid. In **Carnaval Festival**, dat in 1984 is gebouwd, herkent u het bekende deuntje direct. Joop Geesink, bekend van Loekie de Leeuw, heeft Carnaval Festival ontworpen. In Carnaval Festival viert 270 verschillende figuren uit vijftien verschillende landen feest. Sinds 2005 heeft Carnaval Festival er een nieuwe bewoner bij: Loeki de Leeuw. De reclamester is op veertien verschillende plaatsen te bewonderen.

Daarnaast zien we op het plein de in 1998 gebouwde grote attractie, **Vogel Rok**. Deze spectaculaire achtbaan in het donker gaat niet over de kop, maar is wel voor de durfals. Op het plein bevindt zich ook een kannibaal genaamd **Monsieur Cannibale** (1988). Hij zet zijn slachtoffers het liefst in ronddraaiende kookpotten. Achter deze in het Frans zingende Cannibale is in 1995 het **Avonturen Doolhof** gebouwd, speciaal voor de kinderen. Mocht u door al deze spanning al trek hebben, kunt u prima terecht bij restaurant de Ballonvaarder waar u heerlijk kunt lunchen of bijkomen onder het genot van een drankje. Naast restaurant de Ballonvaarder vindt u een speeltuin waar de allerkleinste lekker kunnen spelen. Als u rechtdoor gaat ziet u links de opstapplaats voor de Gondoletta en rechts de opstapplaats voor de Pagode. Aan de overkant van de Siervijver ziet u nu de Brabantse weide met traptreintjes, deze lagen vroeger bij het Volk van Laaf.

In 2004 is het plein voor de Pagode en Gondoletta vernieuwd. Hier staan onder andere bamboe en Bonsaibomen en Oosters ogende grassoorten. Op het terras kunt u even pauzeren en genieten van een hapje en drankje.

Als u rustig van de omgeving wilt genieten, kunt u ook in de bootjes van de **Gondoletta** (1981) een tochtje over het water van de Siervijver maken. De tocht duurt ongeveer 20 minuten en brengt u langs de mooiste natuurplekjes en bloemenpracht in de Efteling. De muziek die u hoort tijdens het tochtje, is het Allegro Brillante-harponconcert van François Boieldieu (staat ook op de Efteling-cd 'Wonderlijke Efteling Muziek'). In en om het water komt u verschillende dieren tegen, o.a. de Caroline-eend, de Mandarijneend, de Zwarte zwaan en de Egyptische gans. Wanneer u in het water kijkt kunt u snoeken, graskarpers en baarzen tegenkomen. Als u het hogerop wilt zoeken, kunt u een tochtje in de **Pagode** (1987) maken. Deze vliegende tempel in Thaise stijl draait tijdens de vlucht langzaam rond. In de tempel heeft u een uitzicht over de Efteling en onder andere Kaatsheuvel, Waalwijk en Tilburg. Tevens is vanuit de Pagode het nieuwe vakantiepark Efteling Bosrijk te zien! De Pagode brengt u tot een hoogte van 45 meter. Oorspronkelijk werd het de Pagoda genoemd, maar dat bleek i.p.v. tempel, graftombe te betekenen. De naam werd toen veranderd in zijn huidige naam. De arm weegt 225 ton en wordt hydraulisch aangedreven, het contragewicht bestaat uit 340 ton beton en zakt in een tien meter diepe put.

Als u de route weer vervolgt, komt u vanzelf weer uit bij de Efteling Brink. Hier kunt u kiezen of u het Ruigrijk wilt bezoeken of niet. Het Ruigrijk heeft een paar snelle, ruige attracties maar ook attracties van "de oude stempel". Wilt u dit rijk liever niet bezoeken dan kunt u nu het bordje Anderrijk volgen. Een stukje verder in deze route vindt u dat rijk ook weer terug en kunt u vanaf daar de route gewoon verder lopen. Wilt u wel een kijkje nemen, volg dan het bordje Ruigrijk en steek links de Siervijver over. Loop nu verder rechtdoor. U komt aan de linkerkant de **Wensbron** tegen. Deze Wensbron is in 1985 door Prinses Juliana geopend. Hier kunt u een poging wagen om muntstukken precies in het schaalte te werpen. De wensbron wordt aan het einde van elk seizoen geleegd. Het geld wordt elk jaar gedoneerd aan de organisatie van: Save the Children Nederland.

RUIGRIJK

Zodra u het bruggetje over bent ziet u aan de linkerkant het **Kinderspoor** (2000). Met de traptreintjes van het Kinderspoor leggen grote en kleine kinderen een parcours af door een oer-Hollands landschap.

Wanneer u na het bruggetje het pad volgt, ziet u aan beide zijden van het pad de **Game Gallery** liggen en voor u **Polka Marina**. Polka Marina is sinds 1984 te vinden in het Ruigrijk.

Schuin achter Polka Marina ziet u de oude T-Fordjes al rijden. Deze oldtimers horen bij **D'Oude Tuffer** (1984). Ze rijden in het kleurige landschap rond. Ook hier vindt u een grote verscheidenheid aan planten.

Op dit plein bevinden zich ook de schipschommel **Halve Maen** en het andere treinstation van de Stoomtrein. De Halve Maen is een kopie van een VOC-schip en doet in 1982 de haven van de Efteling aan. Met een snelheid van 54 km per uur "vaart" u zo naar het hoogste punt van 25 meter. Bij deze attractie vindt u een waterpartij met veel vegetatie. Ook kunt u hier blauwwindes en zonnebaarzen in het water vinden.

Houd de Game Gallery aan uw rechterzijde en vervolg het pad rechtdoor. U ziet aan de linkerkant de Python al staan. Even verderop staat de Pegasus. De **Python** is een achtbaan van 750 meter lang en 29 meter hoog, heeft twee loopings en twee kurkentrekkers. In 2005 heeft de Python naast een nieuw uiterlijk, een heuse python met slangenkop en staart, ook een nieuwe beleving gekregen. Doordat de stoelen meer óp het voertuig zitten dan erin. In 1991 is de **Pegasus** geïntroduceerd. De baan heeft een lengte van 492 meter. Het hoogste punt is 20 meter.

In 1981 werden deze eerste thrill rides gebouwd. Dat heeft heel wat stof doen opwaaien. Er waren voorstanders die ze complementair vonden aan bijvoorbeeld het Sprookjesbos. En er waren tegenstanders die meenden dat ze Efteling-vreemd waren. Toen in 1986 Fata Morgana werd gebouwd kwam de verandering, omdat de Efteling hiermee in feite weer terug naar de sprookjeswereld keerde.

Vlakbij de Python, Pegasus en De Vliegende Hollander ligt, aan de waterkant, het horecapunt Kombuys. Hier kunt u even tot rust komen met een drankje of iets lekkers terwijl u geniet van het uitzicht op De Vliegende Hollander en de Pegasus.

De Vliegende Hollander (2007) is de nieuwste, sensationele attractie. Dit is de duurste attractie uit de geschiedenis van de Efteling. Kapitein Willem van der Decken vaart in 1678 op eerste paasdag tegen alle regels in de haven uit en tekent zijn eigen noodlot. Het prachtige zeeschip wordt vervloekt en verandert in een mysterieus spookschip. Stap in en vaar mee in één van de elf sloepen, die met een snelheid van ruim 70 kilometer per uur over de 420 meter lange coaster raast. De rit bevat ook G-krachten van maximaal 2G (2x je eigen lichaamsgewicht) en minimaal 0,2G (bijna gewichtloos).

Nadat u alle attracties in dit rijk heeft bekeken of hoe u anderen heeft zien durven, loopt u door de Game Gallery terug om vervolgens voor het bruggetje naar links te gaan. Hier gaat u rechtdoor, over het bospaadje. Als u aan de rechterkant kijkt, ziet u de bootjes van de Gondoletta varen. U wandelt vanzelf het volgende rijk weer in!

ANDERRIJK

Als u het pad volgt komt u bij de **Piraña**. Deze woeste waterrivier opende haar poorten in 1983. In deze 350 meter lange rivier zit 35.000 m³ water, vier pompen, vier stroomversnellingen en vier watervallen. Aan de achterzijde van de Piraña vindt u de karpervijver. Hier is het ook mogelijk om de karpers te voeren. Geef de vissen geen friet, kroketten, etc. Dit is geen visvoer!

Wanneer u langs de Piraña loopt, gaat u met de bocht mee naar rechts, rechtdoor langs de **Bobbaan**. Sinds 1985 kunt u bobsleeën in de Efteling. Vanaf 2005 heeft de Bobbaan nieuwe bobs. In deze nieuwe sleeën zitten bezoekers naast elkaar, in plaats van achter elkaar. Hierdoor wordt het mogelijk om het in- en uitstappen veel sneller en makkelijker te laten verlopen. De baan is 524 meter lang en 20 meter hoog, waarbij de maximale helling 80° is. De topsnelheid is 60 km per uur. Na de Bobbaan steekt u het spoor over richting Fata Morgana.

In 1986 is deze "luchtweerspiegeling" (letterlijke betekenis van **Fata Morgana**) in de Efteling te zien. In deze prachtige attractie wordt u per boot langs verschillende scènes uit de Sprookjes van 1001 nacht gevaren. Deze attractie is ook weer door Willy van der Steen in zijn Suske & Wiske album 'Fata Morgana' beschreven. Deze schitterende attractie heeft een oppervlakte van 4.000 m², het bevat 2.500 m³ water en het waterpeil is 1,20 meter. De veertien bootjes leggen in acht minuten het traject van 285 meter af. In deze Oosterse omgeving ontmoet u 104 verschillende bewoners. Als u Fata Morgana verlaat, loopt u direct souvenirwinkel Bazaar binnen.

Vervolgens loopt u het plein weer af. Voor het spoor kunt u links richting de **Vonderplas** lopen, waar u een stukje kunt gaan roeien. U steekt het spoor weer over, rechtdoor, langs de Bobbaan en de Piraña, daarna met de bocht naar links om de hoek langs horecapunt Seylend Fregat waar u, voordat u het Spookslot in gaat, nog even een lekker kopje koffie kunt halen. Als u onder de poort doorgaat komt u bij het Spookslot waar u kunt griezelen en gruwelen.

Vanwege het 25-jarige jubileum van de Efteling is in 1978 het **Spookslot** gebouwd. Elke vijftien minuten vindt er een show plaats die u van achter glas (staand) kunt bijwonen. Ook als u de show niet wilt zien, kunt u toch binnen een kijkje komen nemen. U kunt de attractie via dezelfde weg weer verlaten. De muziek bij de show is een verkorte versie van 'Dance Macabre' van Camille Saint Saëns. Na deze show bijgewoond te hebben, komt u op een pleintje terecht. Wilt u de show niet bekijken, dan kunt u ook wachten op het plein bij de uitgang van het Spookslot, aan de andere kant van de tunnel. Terwijl de anderen binnen griezelen kunt u even uitrusten bij horecapunt Witte Walvis waar u iets lekkers kunt halen.

Volg nu het pad aan de linkerkant, richting de Efteling Brink. Neem vervolgens het eerste pad naar links. Dit nieuwe pad is in 2004 aangelegd en omgeven door rotsen. Na enkele meters gaat dit pad over in een natuurpad met houtsnippers. Het geurende pad neemt u mee naar een oud stukje Efteling-bos, waar u schaduwrijk kunt vertoeven en waar u een mooi zicht heeft op de achterkant van het Spookslot. Aan het eind van het pad ziet u de attractie PandaDroom liggen.

Voor u bevindt zich de imposante attractie **PandaDroom** (2002). In samenwerking met het Wereld Natuur Fonds is deze attractie ontwikkeld. Deze avontuurlijke ontdekkingsreis neemt u mee door de overweldigende natuur van Moeder Aarde. Voordat u de attractie betreedt, loopt u door een wonderlijke tuin vol bamboe, mysterieuze vaste planten, stroompjes en watervallen. Nadat u PandaDroom heeft bezocht kunt u nog een leuke souvenir kopen in de souvenirwinkel Panda of u kunt nog wat drinken en smullen van pasta en panini bij de Octopus die sinds dit jaar een metamorfose heeft ondergaan. Een stukje verder loopt u de poorten uit. U staat weer op de Efteling Promenade! Dit was het laatste gedeelte van de Wonderlijke Wandelroute. Wij hopen dat u een leuke wandeltocht heeft gehad en dat u veel leuke dingen over Efteling Park te weten bent gekomen!

Maar... de Efteling is meer dan alleen een attractiepark. De Wereld vol Wonderen biedt op zakelijk gebied veel mogelijkheden. Van betoverende locaties tot bijzondere feesten. Van verrassend entertainment tot veelzijdige catering. Meer informatie kunt u opvragen bij de Gastenservice.

Theater de Efteling

Theater de Efteling is één van de vijf grootste theaters van Nederland met een theaterzaal voor meer dan 1.000 bezoekers. U ziet hier de mooiste musicals voor jonge en oud... Doornroosje, De kleine zeemeermin, De musical TiTaTovenaar, Annie, Assepoester, The Sound of Music en Sprookjesboom de Musical. Het theater beschikt over een ruime foyer en roodpluchen theaterrestaurant.

Efteling Hotel

Op loopafstand van de Efteling ligt het sprookjesachtige Efteling Hotel met 102 comfortkamers, 20 luxeuze themasuites en 5 ruime zalen. Daarnaast biedt het hotel een ruime lobby, een gezellige bar 'De Gelagkamer' en het sfeervolle restaurant 'De Hoffelijke Heraut'. Het Efteling Hotel is een echt familiehôtel. Er is een kinderincheckbalie, een speelmasteel en een speeltuin. Kinderen kunnen in het Pardoestheater genieten van Efteling-televisieseries en luisteren naar de sprookjesverhalen van Sprookjesbosbewoners.

Efteling Bosrijk

Dit vakantiepark ligt pal naast de Efteling, te midden van een schitterende, bosrijke natuur. Het bestaat uit sfeervolle Boshuysen, Dorpshuysen en appartementen. De accommodaties zijn geschikt voor 4, 6 of 8 personen. De woningen zijn van alle gemakken voorzien en liggen rondom het centrale Poorthuis, met daarin een receptie, een grand café, een kleine souvenirwinkel en een pizza-meeneemservice. In Efteling Bosrijk kunt u korte arrangementen boeken, inclusief onbeperkt toegang tot de Efteling. Voor de kinderen zijn er mooie speelplekken en een kleine waterspeelplaats. Gasten profiteren van vele extra's in de Wereld van de Efteling.

Efteling Golfpark

Het Efteling Golfpark beschikt over een schitterende 18-holes golfbaan temidden van 95 hectare natuurschoon. Het Efteling Golfcollege staat klaar voor golfclinics en golflessen. Het golfcollege biedt compleet verzorgde arrangementen voor kleinere en grotere gezelschappen. In het sfeervolle Clubhuis valt van alles te beleven. Wat te denken van een vergadering of jubileumfeest in het Grand Café Fore!Seasons of één van onze prachtige zalen met panoramisch uitzicht?